

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

**Qo'qon DPI.
ILMIY
XABARLAR.**

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
Кокандский ГПИ.**

17.	N.M.RADJABOVA V.V. Krestovskiy va D.N. Logofetlarning kitoblarida Buxorodagi musiqa va raqs san'ati haqida ma'lumotlar	87
18.	SH.YU.OXUNJONOVA Bozorlarning o'rni xususida (1991-2020 yillarda Toshkent shahri bozorlari misolida)	91
	ADABIYOTSHUNOSLIK	
19.	N.S.G'ULOMOVA Alisher Navoiyning "Badoye' ul-vasat" devonidagi g'azallarda she'riy san'atlar tahlili	94
20.	O.I.ABDURAXMONOVA Две копии источника	98
	TILSHUNOSLIK	
21.	F.SHARIPOVA Pragmatik mazmun va uni badiiy tarjima matnlarida aks ettirish muammolari	100
22.	Sh.ISKANDAROVA, U.YOQUBBOYEVA Sarlavhalarning semantik-uslubiy xususiyatlari	105
23.	Sh.A.GANIYEVA O'zbek hikmatlarining lisoniy tahliliga doir	109
24.	D.XODJAYEVA, O.TO'XTASINOVA Lingvistik tipologiya	113
25.	U.MAXSUDOVA So'zning grammatik ma'nosi, konsept, kognitiv tuzilma va referent o'rtasidagi munosabatlarning funksional – semantik tahlili	117
26.	N.VALIYEVA, Z.N.ABDUSAMADOV Phraseological units with anthroponymic components in uzbek language, and their classification	121
27.	M.R.ERGASHEV Termin va terminologiya masalalari xususida	125
28.	SH.ISAKOVA, SH.XOTAMQULOVA Fransiz tilining dunyo tillariga ta'siri	127
29.	D.RAHMATULLAYEVA "Ilm-ma'rifat" semali lug'aviy birliklarning uslubiy xususiyatlari	130
30.	K.M.XAMIDOVA Исторические источники топонимии Ферганской долины и их изучение	133
31.	M.Xirojiddinova Rang bildiruvchi sifatlar va o'zbek etnografiyasi	137
32.	F.A.Ashurova Abdurauf Fitratning o'zbek tilining rivojlanishiga qo'shgan xissasi	141
33.	N.G.ALLAMBERGENOVA O'zbek va qoraqalpoq tillaridagi "nutq" ma'noli frazemalarning tuzilishiga ko'ra turlari	144
34.	D.A.KADIROVA Ingliz tilida maqto'v konseptining nutq harakatida ifodalanishi	149
35.	Z.M.TUXTASINOVA Kognitiv tilshunoslik va lingvokontseptologiyada kontsept tushunchasining talqini	153
36.	H.IKROMOVA Практические аспекты использования эвфемизмов	159

ALISHER NAVOIYNING "BADOYE' UL-VASAT" DEVONIDAGI G'AZALLARDA
SHE'RIY SAN'ATLAR TAHLILI

ANALYSIS OF THE POETIC ART OF GAZELLES IN "BADOY UL-VASAT" BY
ALISHER NAVOI

АНАЛИЗ ПОЭТИЧЕСКОГО ИСКУССТВА ГАЗЕЛЕЙ В "БАДОЕ УЛ-ВАСАТ"
АЛИШЕРА НАВОИ

N.S.G'ulomova- mustaqil tadqiqotchi,
Alisher Navoiy nomidagi TDTAU

Annotatsiya: She'riy san'atlar sharq lirikasinining tarkibiy qismlaridan biri hisoblanib, nutqqa bezak beruvchi, ularning o'ziga xos jihatlarini yorituvchi, fikrni go'zal va mazmunli ifodalash uchun xizmat qiluvchi vositadir. She'riy san'atlar, asosan mumtoz she'riyatda, ba'zan nasrda keng ishlatilgan va zamonaviy adabiyotda hozir ham qo'llaniladi. Navoiy o'z ijodida mavjud she'riy san'atlarning barchasida unumli foydalanib, so'z tanlash borasida ham yuksak mahorat sohibi ekanligini isbotlagan. Alisher Navoiy ijodidan axborot texnologiyalari yordamida foydalanish imkoniyatini kengaytirish maqsadida yaratilayotgan mualliflik korpusida g'azallar tarkibidagi she'riy san'atlarning tahlili ham muhim hisoblanadi.

Kalit so'zlar: mumtoz adabiyot, she'riy san'at, talmeh, tazod, tashbih, korpus, semantik teg, bayt.

Annotation: Poetic arts are one of the components of oriental lyricism. They are means for decorating speech, revealing their features and beautiful and meaningful expression of thought. Poetic arts, mainly in classical poetry, were sometimes widely used in prose and still used in modern literature. Navoi proved to be a master of phrases, effectively using all available poetic techniques in his work. The analysis of poetic works in ghazals is also important in the author's corpus, which was created to expand the use of Alisher Navoi's works with the help of information technology.

Key words: classic literature, poetic art, talmeh, tazod, tashbih, corpus, semantic tag, bayt.

Аннотация: Поэтическое искусство является одним из компонентов восточной лирики и является средством украшения речи, выделения ее особенностей, красивого и содержательного выражения мысли. Искусство поэзии широко используется в классической поэзии, иногда в прозе и до сих пор используется в современной литературе. Навои проявил себя мастером словосочетания, используя в своем творчестве все поэтические приемы. Также важно проанализировать поэтическое искусство газелей в авторском корпусе, созданном с помощью информационных технологий для широкого использования творчества Алишера Навои.

Ключевые слова: классическая литература, поэзия, талме, тазод, ташбих, корпус, семантическая метка, байт.

Alisher Navoiy badiiy san'atlarga doir maxsus asar yaratmagan bo'lsa-da, ko'plab asarlarida ilmiy badii'ning ba'zi nazariy jihatlariga to'xtalib o'tadi. Alisher Navoiy mualliflik korpusida ijodining bebaho xazinasi bo'lgan g'azallari semantik teglar ekan, ijodkor ifodalayotgan ma'rifiy-tarbiyaviy, ijtimoiy-siyosiy, falsafiy-axloqiy masallar mazmuni va ahamiyati, janrda keltirilgan badiiy timsollar jilosi bilan birga

foydalanilgan she'riy san'atlarning rang-barangligi, badiiy tasviri, mantiqiy asoslanishi, g'azallar mazmunini yoritishdagi ahamiyati benihoyadidir. Shu ma'noda mualliflik korpusiga "Badoye' ul vasat" devoni g'azallarida shoir qo'llagan tanosib, talmeh, tazod, tashbih, kabi she'riy san'atlar ilmiy va badiiy tahlil qilindi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili
Alisher Navoiyning "Badoye' ul- vasat"

devoniga 650 ta g'azal kiritilgan bo'lib, 5001 bayt, 10002 misrani tashlil etadi. Navoiy g'azallarning o'ziga xoslik jihatlaridan biri, deyarli barcha baytlarda qaysidir she'riy san'atlarning qo'llanilishida. Masalan, g'azallarda mingga yaqin o'rinda *tanosub* she'riy san'ati 2 xil holatda qo'llagan:

1) Bayt tarkibida bir guruhga mansub va ma'no jihatdan bir-biriga yaqin bir necha so'zlarni keltirish orqali *tanosub* san'atini qo'llash. Quyidagi baytda *xurshid* (quyosh), *axtar*, (yulduz), *sayyora* (planeta) so'zlari *tanosib* bo'lib kelmoqda:

Bordi ul *xurshid*-u ashkim
oqti, vah, tole' ko'run

Kim, ne yanglig' *axtar*
sayyoraye bordur manga?! ("Badoye' ul-vasat" 13-g'azal, 5-bayt)

2) Bayt tarkibida ikki ma'no guruhiga oid so'zlarni keltirib, har ikki guruh orasidagi so'zlarni bir-biriga qiyoslash yoki qarshi qo'yish orqali *tanosub* san'atini qo'llash:

Otinga yoq'ini o'pmakka
na'lu mix ermas,

Sipehr raxshidin inmish
hilol-u *axtarlar*. ("Badoye' ul-vasat" 180-g'azal, 2-bayt)

Baytda *na'l*, *mix* hamda *sipehr*, *hilol*, *axtar* so'zlari o'zaro *mutanosiblik*da *tanosib* san'atini hosil qilmoqda. Yoki:

Tushunga kirdi jannat ichra
hur-u to'biy-u kavsar,

Magar ko'yida topqum
orazu, qadd-u labidin bar. ("Badoye' ul-vasat" 161-g'azal, 1-bayt)

Ushbu baytda esa jannat, to'bi (jannatdagi daraxt nomi), kavsar (jannatdagi hovuz nomi) va *oraz*, *qad*, *lab* so'zlari o'zaro *matanosiblik*da *tanosib* san'atining betakror namunasini paydo etmoqda.

Mumtoz adabiyotda shunday poetik usul va obrazlar borki, ular badiiy ijodning muhim tarkibiy qismiga aylanib ketgan, aynan g'azal janrini ularsiz tasavvur qilib bo'lmaydi va shoir lirikasida so'z qo'llash mahorati tashbihda yanada oydinlashadi. Tashbih san'ati sharq adabiyoti badiiy tafakkurining eng qadimiy elementlaridan sanaladi[1]. Devonidagi birinchi g'azal ham mutlaq muhabbat mazharining "navbahori oraz"i tavsifi bilan boshlanib, unda shoir olamning go'zalligi, tabiatdagi yaralish va

ijod jarayonining asl ijodkoriga sano yo'llashda eng nozik iboralar, eng chiroyli tashbihlarni qo'llaydi[2].

Ey navbahori orazing
subhiga jonparvar havo,

Andin qul-u bulbul topib yuz
barg birla ming navo[3].

Tashbihning bir she'r doirasida qo'llanishi masalasida Navoiyning novatorligi yana ham diqqatga sazovor. U butun boshli g'azallarda tasvimi g'azallarning bir she'riy san'at asosiga qurilishi) shoiri jodining ilk davrida shakllangan bo'lib, keyingi bosqichlarda ham rivoj topgan. Shoir ba'zi g'azallari baytlarining birinchi misrasida aytilgan fikr keyingi baytdagi misraga tashbih orqali faqatgina o'xshatilmadan, birinchi fikrni keyingisiga taqqoslanadi[4].

Navoiy lirikasida tazodning tub mohiyatini belgilaydigan va shoiming bu boradagi mahoratini ko'rsatadigan muhim jihatlardan biri bu usulni ishqiy tematikadan boshqa ijtimoiy mazmundagi g'azallarda ham keng va izchil qo'llanilgan. Devonda tazod she'riy san'atining imkoniyatlaridan ham keng foydalanilgan. To'xta Boboyev "Adabiyotshunoslik asoslari" qo'llanmasida: Tazod yuzakiroq qaraganda antiteza usuliga ham o'xshaydi - ularning har ikkalasida ham bir-biriga zid tushunchalar yuzlashtiriladi, ayni choqda, ularning bir-biridan farqli jihatlar ham bor. Antitezada to'qnashuvchi bir-biriga zid narsalar ikki mustaqil manbadan kelib chiqsa, tazoddagi to'qnashuvchi bir-biriga zid narsalarning kelib chiqish manbayi yagona: bir narsa ham yaxshilikning, ham yomonlikning kelib chiqishini o'z ichiga qamrab oladi[5] deydi:

Ishq ko'yining gadoyi
menkim, anda
tengdurur
Shoh esa zarbaftlig'
yosoyil o'lsa
jandalig'.

Devondagi 298-g'azal 6-baytida "*gadoy*" (soyil) >≠<"*shoh*", "*zarbaftlig*" >≠<"*jandalig*" (darveshlar to'ni) so'zlari bir-biriga zid tushunchalarni ifodalaydi va ayni chog'da birgina baytda benihoya murakkab, mashaqqatli hayot manzarasini chizgan:

Vasl aro hijron yoshurdi ishq
ko'nglum qatlig'a,

Mezbon zahr ezdi sug'a,
topmayin mehmon vuquf.

305-g'azalning 3-baytda "vasl" >≠< "hijron", "mezbon">≠<"mehmon" so'zlari o'zaro zid ma'nolarni anglatib, tazod san'atini vujudga keltirmoqda. Guvoh bo'lganimizdek, tazod san'atida zid ma'noli so'zlardan foydalaniladi. Zid ma'noli so'zlar badiiy matn tilida muhim vazifani bajarib, tasvirlanayotgan voqea-hodisani yorqin ifodalashga, obrazlilik va estetik ta'sirchanlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Bu o'quvchida uning tasavvurini kengaytirish, muammoli va ziyatlam mulohaza qilish, ruhiy tushkun holatlardan mustaqil chiqa olish ko'nikamasini shakllantiradi.

G'azallarda zid ma'noli so'zlar qo'llanishiga ko'ra quyidagi 3 turlar bo'ladi:

a) leksik zid ma'noli so'zlar-o'zaro qarama – qarshi, zid ma'nolardan tarkib topadi: avval-oxir, fano-baqo, xazon-bo'ston, vafo-jafo, gado-podsho, obod-barbod, pinhon-oshkor,

Zulmunga bo'lsam zabun
yuz vajx ila, ne aybkim,

Sen g'anisen – men gado,
sen shah – men ahli ehtiyoj.

b) leksik-frazeologik zid ma'noli so'zlar – qarama-qarshi ma'noli so'z va iboralardan tarkib topadi: *quvondi* >≠< *diliog'ridi*, *yashnadi* >≠< *xazon bo'ldi*;

Qachon bo'ldung demang
begona aql-u, xush-utaqvodin,

Muni sumog' ne hojat, ul
pariga oshno bo'lgach,

v) frazeologik zid ma'noli birliklar-qarama-qarshi ma'noli iboralardan tuziladi: *ko'ngli ko'tarildi* >≠< *dili siyoh bo'ldi*, *ko'zi porladi* >≠< *ko'zi qonga to'ldi*:

Lablari xandon bo'lur,
ko'rgach ko'zumda yig'lamoq

Ko'zlari myig'lar, labi
jonbaxshida kulgu ko'rub.

baytda "lablari xandon" >≠< "ko'zumda yig'lamoq" va "ko'zlari myig'lar" >≠< "labi jonbaxsh" qarama qarshi ma'noli turg'un birikmalar hisoblanadi. *lab-ko'z*, *xandon-yig'lamoq* keyingi misrada *ko'z-lab* va *yig'i-kulgu* timsollari orqali oshiq holatini tasvirlangan bo'lib, bunda *tanosib* san'ati tazod she'riy san'atining rivoji uchun ko'maklashmoqda.

"Badoye' ul-vasat" devonidagi g'azallarda Navoiy *talmeh* sa'natidan ham samarali foydalanilgan va ikki yuzga yaqin mashhur tarixiy, adabiy va mifik shaxslar, geografik, etnik joy nomlari, tarixiy voqealar, afsonalar haqida ma'lumotlar bergan. G'azallarda lirik qahraman siymosini gavdalantirishda uni o'tmishdagi mashhur adabiy, diniy yoki tarixiy qahramonlar bilan qiyoslaydi, o'xshatadi; goho o'sha o'tmish qahramonlari ismi-shariflari aytilmay, ular bilan bog'liq voqealar esga olinishi ham mumkin. Har ikki holda ham *talmeh* san'ati sodir bo'ladi[6]. Manbalarda keltirilgan ilmiy ma'lumotlarga ko'ra, Navoiy *talmeh* san'atining har ikkala unsuridan ham samarali foydalangan. Masalan, quyidagi baytda Iso payg'ambarga (islomiyatdan oldin o'tgan Payg'ambarlardan biri, Nasroniylik dinining asoschisi) ishora qiladi, *talmeh* san'atining bu turi juda kam uchraydi:

Etnasa gardi rahing ko'hli
bo'lub *Ruhulloh*[7].

Ojiz aylar chog'i xuffosh
amosig'a davo. (3-g'azal, 4-bayt)

Aksariyat holatda *talmeh* san'ati qo'llanilgan baytlarda tarixiy shaxslarning ismlari aniq keltiriladi:

Itlaring singon safolidin Navoiy ichsa durd,
Uldurur *Jamshidu* ilginda jahonbin jomi bor. (148-g'azal 9-bayt)

Peshdodiylar
sulolasining
uchunchi shohi

Iso (a) paygambar
laqabi

Jamshid peshdodiylar sulolasiga mansub uchunchi podshophning nomi bo'lib, Navoiy asarlarida qisqartirilgan holatda "Jam" deb ham yuritiladi: "Kishi Jamshid jomin sotqin olmaydur, baho aylab", "O'ldurur Jamshidu ilginda jahonbin jomi bor", "Yo rab, ul Jamshid yo

mayxona qalloshimudur", "Tutay jahonda Sulaymon seni va yo Jamshid", "Ulki Jamshid degay o'zini xurshid kebi" misralar bilan talmeh san'atini yaratadi:

Text-u johing kishvari mulki *Skandar* bo'ldi, tut,
Xizr umri ham bu mulk uzra muya~~ssar~~ bo'ldi, tut.

Xizr (a.)-
mangu tirik
payg'ambar

Rumlik fotix
Aleksandr
Makedonskiy
(Iskandar)

Alisher Navoiy asarlarida jahonga mashhur Iskandar Zulqamaynning mag'ulubiyat bilmas zafarli yurishlari haqida "Saddi Iskandariy"[8]. dostonida: "Borin tab' bir jonib aylandurub, burung'i borin tab' ila yondurub" tavsiflar bitgan. "Badoye' ul-vasat" devonida: "Skandar chashmai hayvong'a muhtoj", "Skandar ohi o'tidin yig'ilg'on dudi himondur", "Xizr umri-yu Skandar hashmatidin ori bor", "Labingdur jom Jamshidu yuzung mir'oti Iskandar", "Bir dam etgil meni Iskandaru Jam", "Ki, na Jam qoldi-yu ne Iskandar", "Yuz Skandarni sug'a eltib, susiz kelturgasen", "Gar Skandar mulki birla Xizr umri bersalar", "Skandar obi hayvondin tamanno imuhol ichra" kabi misralarda talmeh san'atini qo'llab, ulardagi talqin bo'yicha hikmat, valiylik, payg'ambarlikni o'zida mujassam etgan.

Navoiyning lirik va epik asarlarida Xizr (a.) haqida ma'lumotlar ko'p uchraydi. Yo'q mening, balki Xizr birla Masiho joni, Xizr soldi soya go'yo chashmai hayvon uza, Ey Xizr, hayvon suyi ichmakka bedor aylama, Kim, zuloli xizr yetsa, zahr o'lur qursog'ima, Labing obi hayotin Xizri xatting no'sh etar soat, Men solay ohim bila olamg'a zulmat, ey Xizr, Ko'magan Xizr suyining borishin, Revu rang ahli muridi bo'lmag'ilkim, Xizr emas kabi misralar ko'p uchraydi. Xizr-diniy manbalarga ko'ra, doimiy tirik payg'ambar. Xizr so'zi Qur'oni Karimda uchramaydi, ammo ko'p tafsirlarda "Baqara" surasining 65-oyatining mazmunini Xizr (a.) hayotiga dahldor deb hisoblaydilar. Alisher Navoiyning "Tarixi mulku ajam"[9]. ("Arab bo'lmagan shohlar tarixi") asarida: "Hazqil va Xizr alayhimussalom va Ilyos va

Alyasa'niham debdurlar va Yunus alayhis-salom debdurlar" deya Xizr a. haqida ma'lumot keltirsa, "Tarixi anbiya va hukamo asarida: "Xizra. s. Maqdami barakotidin ul bolig' tirilib, talpinib o'zin suvg'a soldi. Musoa. s. Yuvsha'd inju' daf'ig'a nima tiladi ersa, Yuvsha'z. s. aytti, zodni falon tosh ustida unutibmen"[10] mazmundagi ma'lumotni keltiradi. Rabg'uziyda keltririshicha, Xizr (a.) ning asl ismi al-Yasa[11]. bo'lib, bo'lgan izidan maysa ko'karib chiqqani uchun uni Xizr (yashil) deb atashgan ekan. Navoiy she'riyatida Xizr obrazi mangu ramzi, hayot va ishq timsoli, rahnamo-pir, darveshlik namunasi sifatida eng ko'p qo'llaniladigan obrazlardan hisoblanadi.

Alisher Navoiy mualliflik korpusiga kiritilgan talmeh she'riy san'ati orqali keltirilgan tarixiy shaxslar, aziz avliyolar va tarixiy joylar, mashhur maskan nomlarining semantik teglanishi natijasida o'quvchilarda moziydagi mashhur shaxslar, ilohiy kitoblarda keltirilgan payg'ambarlar, to'qima obrazlar, muqaddas qadamjolar, asar nomlari borasidagi bilimlari shakllantiradi va rivojlantiradi.

Xulosa. Xulosa qilib shuni aytishim mumkinki, buyuk mutafakkir shoirimiz Alisher Navoiy ijodidagi badiiy san'atlar har tomonlama mukammal, o'zining badiiy nafosati bilan, xilma-xil ifoda usullari bilan berilgani o'zbek tilimizning g'oyatda boyligi va go'zalligini, shuningdek nozik va teranligini yorqin hamda jonli lavhalarda ifodalashini ko'rsatib turibdi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Rasulov N. She'r san'atlari. Sharq. O'quv qo'llanma. 2017. – 6.

2. Sirojiddinov Sh., Yusupova D., Davlatov O. Navoiyshunoslik. 1-kitob. – Toshkent. Tamaddun 2018. – 45 b.
3. Navoiy A. Badoye' ul-vasat. – Toshkent. Tamaddun. 2011. – 4 b.
4. Isoqov Yo. Navoiy poyetikasi. – Toshkent. Fan nashriyoti. 1983. – 151 b.
5. Boboyev T. Adabiyotshunoslik asoslari. – Toshkent: O'zbekiston, 2002–38 b.
6. Assallayev A., Rahmonov V. Badiiy san'atlar. Lug'at ma'lumotnoma – Toshkent: Tafakkur, 2015. – 36 b.
7. Navoiy A. Lison ut-tayr – Toshkent: Adabiyot va san'at nashriyoti, 1991. – 63 b.
8. Navoiy A. Xamsaning beshinchi dostoni. Saddi. Iskandariy. www.ziyouz.com kutubxonasi. – 2 b.
9. Navoiy A. Tarixi mulki ajam. (<http://www.ziyouz.com/>). 2016. – 6 b.
10. Navoiy A. Tarixi anbiyo va hukamo. (<http://www.ziyouz.com/>). – 23 b.
11. Rabg'uziy B. Qissasi Rabg'uziy. www.ziyouz.com kutubxonasi (<http://www.ziyouz.com/>). – Toshkent: Yozuvchi. 1991. – 68 b.

BIR MANBANING IKKI NUSXASI

ДВЕ КОПИИ ИСТОЧНИКА

TWO COPIES OF THE SOURCE

O.I.Abduraxmonova – filoloiya fanlari
bo'yicha falsafa doktori (PhD),
Qo'qon DPI

Аннотация: В статье приводится научная классификация двух рукописей «Дебатов о птицах» Мухаммада Нияза Нишати. В процессе классификации была предоставлена информация о статусе рукописей и идентифицирован оригинал.

Ключевые слова: Мухаммад Нияз Нишати, рукопись, источник, классификация, маснави, баёз, колонка, лист

Annotation: The article scientifically classifies two manuscripts of Mukhammad Niyaz Nishati's "Birds' Debate". In the classification, the status of the manuscripts was considered and the base copy was identified.

Keywords: Mukhammad Niyaz Nishati, manuscript, source, classification, masnavi, bayoz, column, sheet

Annotatsiya: Maqolada Muhammad Niyoz Nishotiyning "Qushlar munozarasi" o'rin olgan ikki qo'lyozma manbaning monografik tasnifi amalga oshirilgan. Tasnifda qo'lyozma nusxalarning holati haqida fikr yuritilgan va tayanch nusxa aniqlangan.

Kalit so'zlar: Muhammad Niyoz Nishotiy, qo'lyozma, manba, tasnif, masnaviy, bayoz, ustun, varaq

Adabiy yodgorliklarni nashr qilish ishi boy tarixga ega. Sharqshunos olimlar sharofati bilan fanning manbashunoslik, matnshunoslik sohalarini izchil ilmiy tizimga tushdi va taraqqiyot yo'liga kirdi. Shunga qaramay, mafkuraviy to'siqlar, noilmiy qarashlar bu sohaga o'z ta'sirini o'tkazdi.

Bu esa "manbalar va muammoning tarixi bilan puxta tanishish adabiyotshunoslikka oid tadqiqotlar yo'lidagi ko'p uchraydigan va yoqimsiz (to'liq tanishib chiqmaslik, mavzudagi takroriylik v.b.) to'siqlardan muvaffaqiyatli o'tish imkonini beradi" [1].

Endilikda, ayniqsa, mustaqillikdan keyin bu jahdada ham keng imkoniyatlar

ochildi. Muhammad Niyoz Nishotiy merosi haqida ham shunday deyish mumkin. Shoimning "Qushlar munozarasi" masnaviyisi O'zR FA Sharqshunoslik instituti asosiy fondidagi 1198 raqamli hamda O'zR FA Alisher Navoiy nomidagi Davlat adabiyot muzeyi Porso Shamsiyev arxivida saqlanayotgan 778/2 raqamli qo'lyozma manbalar orqali yetib kelgan.

Quyida 1198, 778/2 qo'lyozma nusxalarning monografik tavsifi haqida ma'lumot beriladi.

778 raqamli 2-hujjat. Nishotiyning O'zR FA Alisher Navoiy nomidagi Davlat adabiyot muzeyidagi Porso Shamsiyev arxivida hujjat nomi ostidagi 3ta 777/1, 778/2